

Regeringen
Finansdepartementet

Statens ansvarsnämnd lämnar härmed, enligt 12 § förordningen (2007:831) med instruktion för Statens ansvarsnämnd, följande

REDOGÖRELSE FÖR VERKSAMHETEN 2023

1. Ansvarsnämndens uppgifter

Statens ansvarsnämnd har till uppgift att besluta i frågor om disciplinansvar, åtalsanmälan, avskedande, läkarundersökning med tvång eller avstängning när det gäller statligt anställda med högre befattningar. Ansvarsnämndens behörighetsområde följer av 34 § lagen (1994:260) om offentlig anställning och 15 § lagen (1994:261) om fullmaktsanställning. Verksamheten styrs i första hand av nämnda lagar, förvaltningslagen (1986:223) och ansvarsnämndens instruktion. Vidare är flertalet av bestämmelserna i myndighetsförordningen (2007:515) tillämpliga.

Ansvarsnämnden tar upp ärenden endast på anmälan av anställningsmyndigheten, Riksdagens ombudsmän eller Justitiekanslern. För anställningsmyndigheten finns en anmälningsskyldighet (15 § anställningsförordningen, 1994:373). Ansvarsnämnden kan också på begäran av domstol eller åklagare behöva yttra sig om arbetsrättsliga konsekvenser för en arbetstagare som står under åtal och inför beslut om strafföreläggande. Skrivelser från t.ex. allmänheten föranleder däremot inte prövning av ansvarsnämnden. Sådana skrivelser diarieförs och besvaras regelmässigt av sekreteraren men lämnas i övrigt utan åtgärd.

2. Ansvarsnämndens sammansättning och organisation

Ansvarsnämndens sammansättning och organisation regleras i instruktionen. Ansvarsnämnden består av en ordförande, en vice ordförande och tre övriga ledamöter. De tre sistnämnda ledamöterna ska ha var sin personlig ersättare. Ordföranden och vice ordföranden ska vara jurister och ha erfarenhet som domare. Ansvarsnämnden har en sekreterare. Ledamöterna, ersättarna och sekreteraren förordnas av regeringen för en bestämd tid.

Dok.Id 1083019

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post:
Box 2290	Birger Jarls Torg 16	08-561 671 31	ansvarsnamnden@dom.se
103 17 Stockholm			

STATENS ANSVARSNÄMND

Ansvarsnämnden har ingen anställd personal. Svea hovrätt svarar för ansvarsnämndens kanslifunktion.

Under 2023 har f.d. hovrättspresidenten och numera justitierådet Anders Perklev varit ansvarsnämndens ordförande. Vice ordförande under året har varit f.d. justitierådet Karin Almgren. Övriga ledamöter under året har varit f.d. riksdagsledamoten Rikard Larsson, f.d. riksdagsledamoten Gunnar Hedberg och chefsjuristen Heléne Robson. Ersättare under året har varit f.d. riksdagsledamoten Thomas Finnborg för Gunnar Hedberg, f.d. riksdagsledamoten Teres Lindberg för Rikard Larsson och förbundsjuristen Evalena Ödman för Heléne Robson. För samtliga gäller förordnandena fram till och med den 31 december 2024. Hovrättsrådet Jens Wieslander har varit ansvarsnämndens sekreterare. Kanslifunktionen har skötts av chefssekreteraren Marie Karlsson t.o.m. den 31 augusti 2023 och fr.o.m. den 1 september 2023 av ekonomiadministratören Snezana Krunic. Ansvarsnämnden har en hemsida med information om verksamheten (www.statensansvarsnamnd.se).

3. Sammanträden under 2023

Sammanträden har genomförts under 2023 vid fyra tillfällen. Möjligheten att fatta beslut per capsulam har använts vid fyra tillfällen under 2023.

4. Ärenden under 2023

Alla anmälningsärenden som hade anhängiggjorts under 2022 var avgjorda vid inledningen av 2023. Under 2023 har 23 ärenden registrerats. Av dessa är sexton anmälningsärenden. Övriga ärenden har antingen avsett begäran om remissvar över betänkanden m.m. eller varit av mer administrativ beskaffenhet. Av de inkomna anmälningarna har fyra gjorts av enskilda personer och följaktligen lämnats utan annan åtgärd än brevsvaret.

Av de tolv återstående anmälningsärenden som inkom under 2023 har ansvarsnämnden under året slutligt avgjort åtta. Dessa har rört avskedande, åtalsanmälan, disciplinär åtgärd och yttrande till domstol (enligt 29 kap. 5 § första stycket 6 brottsbalken). Vid utgången av året kvarstod alltså sammanlagt fyra anmälningsärenden.

STATENS ANSVARSNÄMND

Ansvarsnämndens beslut under verksamhetsåret har i de anmälningssärenden som anhängiggjorts av *behörig anmälare* (dvs. av anställningsmyndigheten, Riksdagens ombudsmän, Justitiekanslern eller domstol) lett till följande resultat. I ett ärende om disciplinansvar avseende en domare har beslut meddelats om att inte ålägga disciplinpåföljd. Ytterligare en anmälan om disciplinansvar mot en domare har avskrivits efter återkallelse sedan det uppdagats att domaren bytt anställningsmyndighet och att anmälande myndighet därmed inte längre var behörig. I två ärenden med anmälningar med begäran om åtalsanmälan avseende chefer vid Statens institutionsstyrelse har beslut meddelats om att inte göra åtalsanmälan. En anmälan med begäran om avskedande av en chef vid Livsmedelsverket har avskrivits efter att den anmälde sagt upp sig och anställningsmyndigheten återkallat anmälan. Även en anmälan med begäran om avskedande av en universitetsprofessor har avskrivits efter anställningsmyndighetens återkallelse. I ett ärende med anmälan om avskedande av en domare vid hyres- och arrendenämnd har anställningsmyndigheten yrkat att domaren ska stängas av från arbetsplatsen fram till slutlig prövning av avskedandefrågan. Ansvarsnämnden har beslutat om avstängning. Ärendet var vid utgången av 2023 ännu inte slutligt avgjort såvitt avser avskedandefrågan. En begäran från en åklagare om ansvarsnämndens yttrande över om det kan antas att en domare kommer att avskedas, inför beslut om strafföreläggande mot domaren, har besvarats med att domaren sannolikt inte skulle komma att avskedas om strafförelägandet meddelades. I ett senare inkommet ärende avseende samma domare med begäran om slutlig prövning av frågan om avskedande, har ansvarsnämnden beslutat att inte avskeda domaren.

Nedan redovisas verksamheten och ärendena i tabellform. Vid läsningen av tabellerna bör dock uppmärksammas att ansvarsnämnden för 2023, liksom för 2012–2022, har valt att i tabellerna redovisa endast de anmälningssärenden som anhängiggjorts av behörig anmälare (se ovan), eftersom sakprövning sker endast i sådana ärenden. Ett antal ärenden, som framgått ovan också under 2023, har dock skrivits av efter återkallelse eller därför att det av annan orsak inte funnits skäl för sakprövning. I den tabell som redovisar utgången av ärendena bör uppmärksammas att även de ärenden som sakprövats men inte lett till beslut om t.ex. avsked eller disciplinansvar redovisas

STATENS ANSVARSNÄMND

som avskrivna, eftersom ansvarsnämndens avslagsbeslut också leder till avskrivning från vidare handläggning.

Behörigen anhängiggjorda anmälningssärenden 2012-2023

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Inkomna ärenden	6	11	13	8	8	12	13	9	11	5	6	12
Avgjorda ärenden	5	12	9	11	8	12	13	9	9	8	6	8
Kvarstående ärenden	1	0	4	1	1	1	1	1	3	0	0	4

Utgången i slutligt avgjorda anmälningssärenden (behörig anmälare) 2012-2023

År	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Avsked/avstängning	0	0	0	2	1	1	0	0	0	1	1*	0
Läkarundersökning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Åtalsanmälan	1	1	1	2	1	5	1	1	1	0	1	0
Disciplinansvar	2	3	1	3		1	0	1	1	2	2	0
Avskrivna ärenden	2	8	7	4	6	6**	12	7	7	5	2	8

*Avser yttrande till domstol om sannolikt avsked vid bifall till åtal.

**I ett avskedandeärende fattades två beslut: först en åtalsanmälan och något senare skrevs frågan om avskedande av efter en återkallelse av anmälan.

Inkomna anmälningssärenden (behörig anmälare) per år uppdelade på yrkeskategorier 2012-2023

Anmälda personer	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Domare	2	5	5	4	5	5	6	6	6	3	4	7
Åklagare	1	1	2	1				2				
Polischefer	1	1	2	1	1				1		1	
Professorer	2	3	1	1	2*	6	7		3	1		2
Övriga		1	3	1		1		1	1	1	1	3

*Ett av ärendena avsåg 3 professorer.

STATENS ANSVARSNÄMND

Utgången av avgjorda frågor om avsked/avstängning 2012-2023

År	2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Åtgärd	Ingen åtgärd*	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd
Domare	1											
Åklagare				1			1					
Polischefer				1								
Professorer								1	1			3
Övriga							1	1			1	
Summa	1	0	0	2	0	0	2	2	1	0	1	3

År	2018		2019		2020		2021		2022		2023	
	Åtgärd	Ingen åtgärd*	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd*
Domare									1**		1***	2****
Åklagare						1						
Polischefer												
Professorer		5		1			1					1
Övriga										1		1
Summa	0	5	0	1	0	1	1	0	1	1	1	4

*Kan innebära att vederbörande själv valt att sluta sin anställning och att ärendet skrivits av.

**Avser yttrande till domstol om sannolikt avsked vid bifall till åtal.

***Avser avstängning till dess avskedandefrågan slutligt avgörs. Ej avslutat ärende vid utgången av 2023.

****Avser i ett av ärendena yttrande till domstol om sannolikt ej avsked vid beslut om strafföreläggande.

STATENS ANSVARSNÄMND

Utgången av avgjorda ärenden om disciplinansvar 2012-2023

År	2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd
Domare	3	1	1	4	1	3	1			5	1	3
Åklagare			1				2					
Polischefer						1		2		1		
Professorer	1	1	1	1		1						
Övriga				1		2						
Summa	4	2	3	6	1	7	3	2	0	6	1	3

År	2018		2019		2020		2021		2022		2023	
	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd	Åtgärd	Ingen åtgärd
Domare		5	1	5	1	3	1	4	2			2
Åklagare				1								
Polischefer						1				1		
Professorer						1	1					
Övriga			1									
Summa	0	5	2	6	1	5	2	4	2	1	0	2

För Statens ansvars nämnd

Anders Perklev
Ordförande

Jens Wieslander
Sekreterare